

Pfv.I.21.142/2013/5. szám

A Kúria a dr. Zsigó László ügyvéd által képviselt felperesnek, a dr. Dobi Csaba jogtanácsos által képviselt alperes ellen megállapítás iránt a Debreceni Városi Bíróságon 55.G.40.247/2012. számon megindított, majd a Debreceni Törvényszék 2.Gf.41.009/2013/4. számú jogerős ítéletével befejezett perében az említett számú másodfokú határozat ellen a felperes által 8. sorszám alatt benyújtott felülvizsgálati kérelem folytán tárgyaláson kívül meghozta az alábbi

í t é l e t e t:

A Kúria a Debreceni Törvényszék 2.Gf.41.009/2013/4. számú jogerős ítéletét hatályában fenntartja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 20.000 (Húszezer) forint felülvizsgálati eljárási költséget.

Az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

I n d o k o l á s

A felperes keresetében annak megállapítását kérte, hogy az általa bérbe adott terület nem minősül közterületnek, sem a közforgalom számára nyitvaálló helynek, ezért tulajdonosként megilleti őt a terület hasznosításának joga.

Hivatkozása szerint a társasház tulajdonában álló árkád alatti területrész bérbeadás útján való hasznosítását lehetetlenné teszi, hogy az alperes a bérlőket közterület jogellenes használata szabálysértés miatt folyamatosan pénzbírsággal sújtotta. Az alperes eljárásainak következménye, hogy új bérleti jogviszony létesítésére nincs lehetősége, ezért a tulajdonjog megóvása az alperessel szemben szükséges [Pp. 123.§ (1) bekezdés].

Az alperes érdemi ellenkérelme a kereset elutasítására irányult: a megállapítási kereset együttes feltételei fennállásának hiányára hivatkozással vitatta a felperes keresetének jogalapját.

Az elsőfokú bíróság ítéletével a keresetet elutasította.

A megállapított tényállás szerint a felperes társasház tulajdonában

álló lakóépület-ingatlannak a földszinti része árkádos kialakítású. Az árkádos részeket - az egy-egy oszlop közé eső területszakaszt - a felperes 1997-től kezdődően bérlet útján hasznosítja.

A Megyei Jogú Város jegyzője mint elsőfokú szabálysértési hatóság V. P. eljárás alá vont személyt - felperes egyik bérlőjét - közterület jogellenes használata szabálysértés elkövetése miatt több esetben pénzbírsággal sújtotta arra hivatkozással, hogy a felperes társasház épületének árkádja alatt folytatott kereskedelmi tevékenységhez szükséges közterület-használati szerződéssel nem rendelkezett.

Az eljárás alá vont személy kifogása alapján a Városi Bíróság a 79.Szk.19/2011/2. számú végzésével az elsőfokú szabálysértési hatóság határozatát megváltoztatta és az eljárást megszüntette.

Más esetekben az ugyanilyen tartalmú szabálysértési határozatot hatályában fenntartotta azzal az indokolással, hogy a szabálysértésekről szóló 1999. évi LXX. törvény 31.§ (3) bekezdése alapján az árkádok alatti rész közterületnek minősül.

A határozatában a Megyei Jogú Város Önkormányzat jegyzője ugyancsak marasztaló határozatot hozott hivatkozással a kereskedelemről szóló 2005. évi CLXIV. törvény 2.§-ának 14. pontjában foglaltakra, amely szerint az adott törvény alkalmazásában a közforgalom számára nyitvaálló magánterület is közterületnek minősül.

Az elsőfokú bíróság indokolása szerint a Pp. 123.§-a alapján a megállapítási kereset előterjesztésének feltétele, hogy a jogvita tárgya polgári jogviszonyból eredjen. Ezzel szemben rámutatott: Az adott esetben a közterülettel kapcsolatos jogszabályi rendelkezések értelmezése tárgyában, hatósági eljárások során hozott határozatok ellen jogorvoslatnak van helye. A közigazgatási eljárásban sérelmezett határozat esetén közigazgatási per keretében annak felülvizsgálata kérhető. Kiemelte, hogy a felperes által sérelmezett hatósági eljárásokat az alperes nem a felperessel szemben folytatta le, így a jogvédelem szükségessége a felperes oldalán közvetlenül nem jelentkezik, amely szintén kizárja a Pp. 123.§-ára alapított igényérvényesítés lehetőségét. Ezt meghaladóan az ügy érdemét is vizsgálva arra a következtetésre jutott, hogy a kereset nem alapos, mert az irányadó kereskedelmi tevékenységhez kapcsolódó jogszabályok alapján a magánterület is a közterülettel esik azonos megítélés alá, tehát ha az a közforgalom számára nyitott, azt bárki használhatja.

A felperes fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét - lényegében annak helyes indokai alapján - helybenhagyta.

A jogerős ítélet ellen a felperes élt felülvizsgálati kérelemmel,

amelyben annak - tartalma szerint - hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróság ítéletének a keresete szerinti megváltoztatását kérte. Emellett a Pp. 274.§ (5) bekezdésére hivatkozással jogegységi eljárás lefolytatását indítványozta. Ezt azzal indokolta, hogy az ítélkezési gyakorlat egységessége a perrel érintett kérdésben kiemelt jelentőségű.

Álláspontja szerint az eljáró bíróságok jogszabálysértő módon következtettek arra, hogy a peres felek között közigazgatási jogviszony áll fenn és az alperes közterület-felügyeleti hatóságként hatáskörét túllépve járt el magánterületen, amely nem tartozik a közterület-felügyeletről szóló 1999. évi LXIII. törvény (Kftv.) 27.§ a) pontja szerinti közterület fogalom körébe. Álláspontja szerint ezzel a téves jogalkalmazással az alperes jogszerűtlenül korlátozta az alapvető polgári jogát: a tulajdonával való rendelkezéshez fűződő jogát. Álláspontja szerint a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 115.§-ában foglaltak értelmében tulajdonosi jogok védelmében polgári bíróság eljárásának van helye. Arra hivatkozott, hogy jogvédelemre van szüksége, s miután teljesítést nem követelhet, ezért a Pp. 123.§-ában írt együttes feltételek fennállnak.

Az alperes felülvizsgálati ellenkérelme a jogerős ítélet hatályában való fenntartására irányult.

A felülvizsgálati kérelem nem alapos.

Előre bocsátja a Kúria, hogy a jogegységi eljárásnak a Bszi. 29.§ (2) bekezdése b) pontja szerinti feltételei nem állnak fenn, ezért a Pp. 274.§ (5) bekezdése szerinti eljárásnak nem volt helye.

A Pp. 270.§ (2) bekezdésének és a 275.§ (3) bekezdésének együttes értelmezéséből következően az eredményes felülvizsgálat alapja az anyagi jogi jogszabálysértés, vagy az ügy érdemi elbírálására lényeges kihatással bíró eljárási jogszabálysértés megvalósulása.

A Kúriának abban a kérdésben kellett állást foglalnia, hogy az eljáró bíróságok az irányadó jogszabályok értelmezésével helyesen jutottak-e arra a következtetésre, hogy az adott esetben a megállapítási kereset együttes feltételei nem állnak fenn.

A Kúria mindenben egyetért az első- és a másodfokú bíróság által kifejtettekkel, azt megismételni nem kívánja, ezért a jogerős ítélet helyes indokaira a Pp. 270.§ (1) bekezdése szerint alkalmazandó Pp. 254.§ (3) bekezdése alapján csupán visszautal.

A felülvizsgálati kérelem tartalmára tekintettel kiemeli: polgári jogi jogviszony alatt a személyek mellérendeltségen és egyenjogúságon alapuló személyi, családi és vagyoni viszonyait értjük.

A Pp. 1.§-a szerint a törvény célja, hogy a természetes személyek és más személyek vagyoni és személyi jogaival kapcsolatban felmerült jogviták bíróság előtti eljárásban való pártatlan eldöntését az e törvényben meghatározott alapelvek érvényesítésével biztosítsa.

A Pp. rendelkezéseit figyelembe véve - tartalma szerint - a kereset három fajtáját különböztetjük meg aszerint, hogy az alperes marasztalására, a felperes és az alperes közötti jogviszony fennállásának vagy fenn nem állásának a megállapítására, vagy a közöttük lévő jogviszony vagy jogállapot megváltoztatására irányul.

Az adott esetben a felperes az alperes közigazgatási - szabálysértési, közigazgatási hatósági - ügyekben történt eljárását - jogértelmezését, intézkedését - tartja magára nézve sérelmesnek.

Tény, hogy a sérelmezett közigazgatási hatósági eljárásoknak nem a felperes volt az alanya, hanem a határozatok az általa kötött bérleti szerződés bérlőjére vonatkozó rendelkezéseket tartalmazzak. Márpedig megállapítási kereset jogviszony hiányában nem indítható. Következésképpen a jogvédelem szükségességének hiánya önmagában kizárja a Pp. 123.§ alkalmazhatóságát.

Mindezeken túlmenően a bírói gyakorlat egységes a tekintetben, hogy közigazgatási jogviszonyokkal kapcsolatos kérdésekben polgári bíróság előtt a Pp. 123.§-ára alapítottan megállapítási per indításának nincs helye, az ilyen tartalmú jogvita - közigazgatási eljárásban hozott határozat sérelmezése esetén - csak közigazgatási perben bírálható el.

Az adott esetben a hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény (Ket.) szerint közigazgatási határozat a közigazgatási szerv hatósági ügyben hozott határozata. Közigazgatási hatósági ügy minden olyan ügy, amelyben a közigazgatási hatóság az ügyfelet érintő jogot vagy kötelezettséget állapít meg, adatot, tényt vagy jogosultságot igazol, hatósági nyilvántartást vezet vagy hatósági ellenőrzést végez [12.§ (1) bekezdés a) pont].

A polgári és a közigazgatási jogviszonyok közötti lényeges különbség továbbá az, hogy a közigazgatási hatóság, valamint az ügyfél között alá-, fölérendeltségi viszony van, szemben a mellérendeltségen alapuló polgári jogi jogviszonyokkal.

Adott esetben a felperes lényegében az általa sérelmezett közigazgatási hatósági eljárást vitatva, az alperes hatósági határozatának orvoslását, felülvizsgálatát kéri, amelyre a Ket. 100.§ (1)-(2) bekezdése, továbbá a Ket. 109.§ (1)-(2) bekezdései

szerint van lehetőség, annak törvényes feltételei fennállásának esetén törvényes határidőn belül.

Következésképpen helyesen állapította meg a másodfokú bíróság, hogy a felek közötti polgári jogi jogviszony hiányában a Pp. 123.§-ában szabályozott megállapítási kereset együttes feltételei nem állnak fenn.

A Kúria az előzőekben kifejtettekre alapítottnak a másodfokú bíróság jogerős ítéletét a felülvizsgálati kérelemben hivatkozott jogszabálysértések hiányában a Pp. 275.§ (3) bekezdése alapján hatályában fenntartotta.

A felperes felülvizsgálati kérelme nem vezetett eredményre, ezért a Pp. 270.§ (1) bekezdése alapján alkalmazandó Pp. 78.§ (1) bekezdése szerint köteles megfizetni az alperes részéről felmerült felülvizsgálati eljárási költséget.

A Kúria a felülvizsgálati kérelmet a Pp. 274.§ (1) bekezdése alapján tárgyaláson kívül bírálta el.

Budapest, 2014. április 9.

Dr. Orosz Árpád a tanács elnöke s.k., Dr. Csentericsné dr. Ágh
Bíró Ágnes előadó bíró s.k., Dr. Kiss Gábor bíró s.k.